

סיכון ביטחוני

ראית' עין, זהו קרב בחזיתות הפנימיות.

בראש המתנגדים לקיצוץ תקציב הביטחון התייצב עור וייצמן, מלך היוגים. הוא הפך עניין זה עילה להתפטרותו.

בראש התובעים קיצוץ קיצוני בתקציב הביטחון התייצב ייגאל הורביץ, מלך הניג'ים. הורביץ התנגד להסכמי קמפדייוויד, והוא בעד התנחלות על כל גיבעה בארץ. לימינו של הורביץ — ואף לפניו — התייצב קיסר הניצים הטורפים, אריק שרון. אריק הנחקק, אריק הכובש, אריק האנטי-טרויסטי, מחזיק ביד אחת בתת-מקלט טעון ומנופף בשנייה במיספריה-קיצוץ. **משוגע, משוגע, משוגע העולם.**

א לא שבע עיניו אינו כה משוגע כפי שהוא נראה.

במציאות הישראלית, אין הקי בזה בין יזניות ובין קיצוץ הצבא, או בין ניציות והגדרת הצבא.

במידה מסוימת קיימת הקבלה הפוכה. מי שמבין כי לא יתכן שלום בדי החזרת השטחים הכבושים, ומי שמבין לשלום מחיר זה תמורת השלום, מוכרח לכסס את היתר הפיכה האיסטראטגית שלו על נתון זה. הוא יגיע בהכרח למסקנה כי במדינה המוקטנת יש להחזיק צבא יעיל מאוד, נייב מאוד, המסוגל לפרוץ מתחומיה למידחמתיבזק, נוסח 1967.

גישא זו מזהה, בדרך כלל, עם האלוף ישראל טל. כשהיה טל אורח, מחוץ לשירות צה"ל, נודע כיונה קיצונית. לא פעם הסביר כי דווקא הקמתה של מדינה פלסטינית נפרדת בגדה המערבית את האינטרסים הביטחוניים האמיתיים של ישראל. והנה, טליק הוא — ולא במיקרה — "גנרל בלייך" קריג הישראלי, חסיד התפיסה של מילחמת-הבזק.

ואילו מי שמתנגד בשצתקצף להחזרת השטחים הכבושים בכל המיגזרים (וגם בסניף), יכול להתני כסס על תפיסה איסטרטגית אחרת. בסמכו עי "העומק האיסטראטגי" ועי "מירווח האתראה", הוא יכול להקטין את הצבא.

תפיסה זו משתלבת יפה גם עם רעיון "ההגנה המרחבית". לא במיקרה התמאר רביאלוף רפאל ("רפול") איתו נכח שר הוא החזיר את עטרת ההגנה המרחבית לקדמותה. בתצויר שלו בתיק אילון-מורה קבל על כל שהרמטכ"לים הקודמים זנחו תפיסה זו, שגולדה באירגון-ההגנה כשגלוש היה חור, וששרדה בשנים הראשונות של המדינה.

בגבור צה"ל המודרני, המשוכלל והמי צויד, החלו הקצינים הרציניים להתייחס אל ההגנה המרחבית בניחון. מילחמת יום-הכיפורים, שבה נסלו ישובי רמת-הגולן באותה המהירות כמו מעוין קו בר-לב, כאילו הצדיקה בדיעבד גיחון זו. חסידו ההגנה המרחבית טוענים, לעומת זאת, כי היישובים פונו מפני שלא הוכי נול לקרב, כשם שחסידיו קו בר-לב (ובעני קר חיים בר-לב עצמו) טוענים כי מעוין הקו נסלו מפני שלא היו מוכנים כראוי. הוויכוח יונגים-ניציות הוא, **על כן, בעד משמעות צבאית מסוימת. מכאן: "אוגדות במקום התנחלות" וית. מכאן: "התנחלויות במקום אוגדות".**

א דגם אין להגזים בהצלבות הוויכוח היוניס-ניציות קיצוץ-לא-קיצוץ.

אין להגזים כאן בהערכת הגורמים האי-שיים, שהשתרבבו בוויכוח. באוויכוח הנזכרת שר ישראל, שבה כן עניין הופך במקורם או במאוחר לרכילות, וכך דיון מופי שטח דובש על מירקע הטנחלויות צווח זה וריבות אישית, קיבל גם ויכוח זה מימד אישי. מדוע מציע אריק שרון קיצוץ דראסטי

גמורה להעמיד פנים כאילו לא קרה שום דבר. אם תגיע ישראל מחר להידברות ולהש-למה עם העם הפלסטיני — קרי: אשיף — ישנה הדבר את המציאות שוב. ייווצרו צורכי-ביטחון חדשים, ש מהותם תהיה תלויה בסידורי-הביטחון אשר ייכללו בהסכם-השלום הישראלי-פלסטיני. אהאה עתה גם ייווצר מצב מדיני ונפשי חדש, שתהיה לו השפעה רבה על ההערכה הביטחונית.

כתרגיל מחשבתי, או כחזון מותר לצפות קדימה, אם אכן יקום בדרגנו שלום ישראל-ערבי כולל, ואם שלום זה יתבסס וישתרש, תיווצר בהדרגה מציאות ביטחונית שונה בתכלית, כאשר יש ראל תפעל בקרב קהילת-עמים מרחבית. כל זה בא להצביע על כך שהמצב

בתקציב-הביטחון? הוא רוצה להתנקס בי-צה"ל, שלא היה מוכן לקבלו כרמטכ"ל. הוא מנסה להפוך את הוויכוח קרדום להי-פור בו, כדי להתרוחח תחת הרמטכ"ל, הי מהווה מחסום בדרכו אל משרד-הביטחון. הוא רוצה להפוך את המשך כהונתו של מנהם בגין כשר-הביטחון לבתלי-אפשרית. הכל כדי להגיע אל היעד המיוחל — כסא שר-הביטחון. אם יישב עליו, יוכל לתכנן את המהלך הבא, אל ראשות-הממשלה — בעזרת טנקים או בילעדיהם. **נכון? יתכן. אך אין זה נוגע לעצם הוויכוח.**

ומדוע התנגד עור וייצמן בחריפות כה רבה לכל קיצוץ של תקציב-הביטחון, כאשר הרמטכ"ל נאלץ עתה להסכים לקיר צוץ של כמה מיליארדים טובים? אהה, זה היה מישחק פוליטי. וייצמן רצה

הרמטכ"ל ושר-הביטחון: לא מרשל פילסודסקי

הביטחוני משתנה בלי הרף, יחד עם הי מצב המדיני. **שלישית, הביטחון קשור במצב הכלכלי.**

אם תקציב-הביטחון עוזר לקעקע את היסודות הכלכליים של המדינה, הוא משיג מטרה הפוכה מו שהוא נועד לה. על רקע זה יש שמעות למובאה שי הביא ייגאל הורביץ — כנראה מבלי לדעת מניין באה — כאומרו כי "ישראל היא מדינה שיש לה צבא, ולא להיפך". בעל האימרה המקורית היה הרון מיראבה, מאבות המהפכה הצרפתית, שטען כי פרוסיה היא צבא שיש לו מדינה, ואכן, הצבא הפרוסי הרס, בסופו של דבר, את המדינה הפרוסית.

צבא המשתלט על המשאבים הלאומיים והמפקיע אותם לעצמו, תוך התעלמות מצרכיה הכלכליים והחברתיים החיוניים של המדינה, יכול לערער את הביטחון הי לאומי לא פחות מאשר איום של אויב. נאמר כי "המילחמה היא עניין רציני מדי מכדי להשאירו בדי הגנרלים". זה בוודאי נכון גם לגבי תקציב-הביטחון.

ה צרה המרכזית היא שהוויכוח הנזכר כחי הוא כולו בלתי-רציני — אף שיש לו תוצאות רציניות ביותר.

הוויכוח על תקציב-הביטחון הוא, ביסודו של דבר, ויכוח על התפיסה הביטחונית היסודית. **אם כן, איך אפשר לנהל דיון על עני הכסף, מבדי לנהל דיון על הביטחון עצמו?**

יש משהו פגום ופסול במישטר, שאי נו מסוגל לנהל דיון ענייני כלשהו בי בעיות-היסוד של הביטחון הלאומי, והב השלכותיו המדיניות והכלכליות, והבא מדי פעם לקצץ פה ולקצץ שם. לפי מצבי הרוח של הרגע, עור וייצמן צדק בי

מחאתו על תופעה זו. בכל 15 בחודש, כאשר מתפרסם מדיוקרי-המחיה, קופי צים שרים וכלכלנים מעורם, בורשים קיר צוץ בתקציב-הביטחון. לא התפיסה הביטחונית מנחה את הוויכוח, אלא אימת הקפיצה האחרונה של המדד. **בין כל הסימפטומים של אי רצינות המישטר ואייבולותה של הממשלה לתפקד, זהו אחד החמורי ריבם ביותר.**

נדמה כי מנחם בגין שש הרבה יותר לדיון על שמות הדרגות בצה"ל מאשר לדיון על יסודות הביטחון הלאומי.

אם כן, מוטב שיהיה יו"ר ועדת השמות — תחת לשמש כראשי הממשלה וכשר-הביטחון.

בוודאי אין להשוותו למרשל יו"ף פיל-סודסקי, כנהוג לאחרונה מתוך ליגלוג, פילסודסקי היה הוגה-יעות צבאי רציני.

א שני מערכת-הביטחון וצה"ל הם האחראיים הרשאים להתלונן על מצב זה. מה עשו הם כדי לשנותו?

כאשר התמנו באופק הסכס הסלום הישראלי-מצרי, תבעו כמה הוגי-דיעות צבאיים רציניים — ובראשם האלוף (מיל) מתי פלד — לבחון מחדש את סדר-הכוחות של צה"ל לאור המציאות החדשה, שתיווצר בשטח ובמישור המדיני.

הנטייה של צה"ל היתה שיגי רתית — להעביר את הכוחות כמות שהם מסיני לנגב. זה היה מבחינה מחשבתית, אך מגדה מנה גדושה של עצננות מחשבתית.

הנגב קטן מסיני, הגבול החדש-ישן יהיה הרבה יותר צר. הוא גם יהיה הרבה יותר קרוב לבית. לפניו ישתרע שטח מפורז נרחב, שאויב פוטנציאלי לא יוכל לת-פוס אותו בלי הכנות מוקדמות. מעבר לשטח המפורז קיים מישטר ידיוותי, שי חתם עימנו הסכם-שלום.

נתונים אלה אינם מוחזקים, ואין הם צריכים לפתות אותנו לוותר עי שיקולים של זהירות, לכה מיקרה שלא יבוא, אך איוולת גמורה היא להתעלם משיקולים אלה, היוצרים מצב ביטחוני חדש לחלוטין.

מתי פלד תבע לקיים דיון יסודי על ההיערכות הביטחונית החדשה, תוך בדי-קת סדר-הכוחות הדרוש. הוא טען כי ניתן יהיה להעביר חלקים ניכרים של הצבא הסדיר לתקן של מילואים, תוך היסכון עצום בתקציב-הביטחון.

בוודאי שאין לקבל טענה זו בלי בחי-נה מוקדמת, כשם שאין לקבל כך את הדעה ההפוכה. הצרה היא שביכול לא התנהל דיון רציני על כך, השיגרה ניצי חה את המחשבה.

יתכן כי רביאלוף איתן, שכישרו ריו הצבאיים אינם מוטלים בספק, אינו האיש המתאים ליוזום ולנהל הול דיון כזה. לשם כך דרוש אדם בעד כישרורים מסוג אחר.

אילו נעשתה עבודה זו, בצורה מסוי דרת ותכליתית, היה צה"ל מגיש למדי שלה תוכנית כוללת של המאמץ המדיני הדרוש, וניתן היה לעצב תקציב-ביטחון מתאים. מאחר שתוכנית כזו אינה קיימת, באות ההתקפה הספוראדית על תקציב-הביטחון, לפי שיטת הפגע-יבורח, בלי תפיסה כוללת. **אכן, שיטה מסוכנת מאוד.**

ע כישוי באים להסיח את הדעת מן השיטה הזאת, על-ידי תעלול של יח-סייציבור.

הרמטכ"ל קרא לאנשי מערכת-הביטחון לנדב למדינה שחר של יום-עבודה בכל חודש. יפה, אך הנה פושט בארץ גל של התנגדות מסוברקת, מין מיבצע-התי-עוררות לפי המתכונת הנהוגה במישטרים טוטליטריים שונים.

נראה כי רבים בציבור מבקשים לבי רוח בדרך פשוטה זו מן המציאות המסור בכת. יתכן כי התמוטטות הסמכות של הממשלה ושריה יוצרת כמהה לדמות אבהית חדשה, ורפול מספק דרישה זו.

מיבצע זה הוא פסול, מפני שהוא מסווה את הפגמים של המישטר ונותן זריקת עידוד לממשלה שהפי כה בעצמה סיכון ביטחוני. כן גרוש לממשלה הוא גרוש להמשך קיומה.